

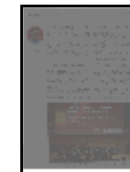

Komentar

Srce DEI 2022 – strateški pogled na digitalnu tranziciju znanosti i visokog obrazovanja

Digitalna tehnologija je pomoć, a ne prijetnja ili trošak

Sveučilišni računski centar

srce novosti svibanj 2022.

Komentar

dr. sc. Zoran Bekić,
Srce

Prijepodne prvog dana konferencije Srce DEI 2022 bilo je posvećeno strateškom promišljanju stanja i planova u sustavu znanosti i visokog obrazovanja. Kakvo je stanje s digitalnom tranzicijom, koje digitalne sustave, resurse i usluge imamo i kako ih koristimo, koje se promjene planiraju u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, na sveučilištima i u institutima, koje su predvidive digitalne potrebe svih dionika sustava vezano uz promjene te kako te potrebe možemo kvalitetno i održivo zadovoljavati – neke su od tema o kojima se raspravljalo na Forumu čelnika ustanova u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, koji je uslijedio nakon dvaju uvodnih pozvanih predavanja.

Wim Van Petegem: „Be agile! Go digital!“

Profesor Wim Van Petegem s Katoličkog sveučilišta u Leuvenu, jednog od najprestižnijih europskih sveučilišta, održao je predavanje „Evolving as a Digital Scholar. Teaching and Researching in a Digital World“ o izazovima, zapravo o očekivanjima i novim zadacima sveučilišnih nastavnika i znanstvenika u digitalnom svijetu. Prezentirao je kompleksnost tih izazova putem trodimenzionalnog modela koji ocrtava tri ključna aspekta djelovanja nastavnika i znanstvenika u digitalnom svijetu, između ostalog i različite uloge što ih imaju kao autori, stvaratelji, predavači,

integratori i na kraju kao oni koji šire poruke i znanja u široj zajednici.

Wim Van Petegem u svojim je zaključcima pozvao na agilnost u djelovanju, koja uključuje i uporabu fleksibilnih modela poučavanja i pozicioniranje studenta kao sukreatora obrazovnog procesa, pozvao je na aktivno praćenje i primjenu novih trendova u obrazovanju i istraživanjima, uz obavezno i stalno propitivanje i usporedbu (*benchmarking*) rezultata s očekivanjima te na preuzimanje predvodničke uloge u digitalnoj tranziciji i promjenama koje su u svakom slučaju neminovne u obrazovnom i istraživačkom sustavu.

Snježana Prijić-Samaržija: „Nacionalne digitalne platforme ključne su za uspjeh digitalne tranzicije hrvatskih sveučilišta“

Rektorica Sveučilišta u Rijeci i predsjednica Rectorskog zbora Republike Hrvatske prof. dr. sc. Snježana Prijić-Samaržija u svojem je pozvanom predavanju „Digitalna transformacija hrvatskih sveučilišta“ analizirala europske strateške dokumente u kojima je digitalna tranzicija sveučilišta neizostavan središnji element te je komentirala tri moguća scenarija razvoja sveučilišta u okruženju digitalne tranzicije, a kako ih vide europski analitičari. Naglasila je da su promjene koje su već pokrenute i na hrvatskim sveučilištima ireverzibilne, u smislu da je potrebno dalje strateški i dugoročno promišljati

Sudionici Forumu čelnika (s lijeva na desno): prof. dr. sc. Snježana Prijić-Samaržija, mr. sc. Sandra Bezjak, prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, dr. sc. David Smith, Ivan Marić, Hrvoje Puljić i Tanja Ivančić, moderatorica Forumu

Komentar

Konferencija Srce DEI 2022

unapređenje obrazovnog procesa i istraživanja pomoću prednosti i mogućnosti što ih donosi digitalna tehnologija. Pritom je naglasila važnost nacionalnih digitalnih platformi i podrške, kakve osigurava Srce, za uspješnu digitalnu tranziciju hrvatskih sveučilišta i za savladavanje izazova koji su vezani uz tu tranziciju, koje svakako treba prepoznati i razumjeti.

Ovakva pozvana predavanja bila su izvrstan uvod u **Forum čelnika ustanova u sustavu znanosti i visokog obrazovanja**, koji je zamišljen kao mjesto rasprave ključnih ljudi toga sustava o promjenama koje se odvijaju, ali i onima koje predstoje u tom sustavu, o izazovima i prilikama koje nam donosi digitalna tehnologija. Radni naziv foruma bio je „E-infrastruktura za znanost i visoko obrazovanje kakve želimo“, čime je naglašena poruka Programskog odbora da na digitalnu tehnologiju, e-infrastrukturu i digitalne usluge treba prije svega gledati kao na sredstva ostvarivanja unapređenja i postizanja novih razina kvalitete u obrazovanju i znanosti.

U raspravi na Forumu sudjelovali su (abecednim redom): mr. sc. **Sandra Bezjak**, v. d. ravnateljice Agencije za znanost i visoko obrazovanje, prof. dr. sc. **Stjepan Lakušić**, novoizabrani rektor Sveučilišta u Zagrebu i dekan Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, **Ivan Marić**, ravnatelj Sveučilišnog računskog centra Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. **Snježana Prijić-Samaržija**, rektorica Sveučilišta u Rijeci i predsjednica Rektorskog zbora Republike Hrvatske, **Hrvoje Puljiz**, ravnatelj CARNET-a i dr. sc. **David M. Smith**, ravnatelj Instituta Ruđer Bošković.

Iz dinamične i mnogostrane rasprave izdvojiti ćemo neke naglaske. Govoreći o predstojećim promjenama i prioritetima u sustavu visokog obrazovanja v. d. ravnateljice Agencije za znanost i visoko obrazovanje Sandra Bezjak izdvojila je daljnju internacionalizaciju obrazovanja, potrebu brzih odgovora na potrebe društva, npr. kroz jačanje sustava mikrokvalifikacija ili osmišljavanje i razvoj potpuno *online* studijskih programa, daljnje jačanje brige za kvalitetu obrazovanja u izmijenjenim okolnostima te potrebu većih i kontinuiranih ulaganja u razvoj nastavnika. Naglasila je i potrebu da se riješi kronični problem kvalitete i cjelovitosti podataka dostupnih u sustavu visokog obrazovanja i znanosti, u čemu prepoznaje potencijal u nastavku uspješne suradnje sa Srcem. Novoizabrani rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Stjepan Lakušić posebno je naglasio ulogu sveučilišta, pa tako i Sveučilišta u Zagrebu, u suradnji i doprinosu zajednici. U modernom procesu obrazovanja smatra važnim projektno učenje, interdisciplinarni pristup, ali i veću otvorenost

sveučilišnih programa prema pojedincima koji su već na tržištu rada i imaju potrebu stalnog usavršavanja i cjeloživotnog učenja, npr. kroz sustav mikrokvalifikacija. Govoreći o ulozi i mogućnostima informacijske i komunikacijske tehnologije, naglasio je potrebu i ulogu zajedničke infrastrukture u službi cijelog sustava visokog obrazovanja i znanosti.

Jačanje kulture izgradnje i dijeljenja zajedničke infrastrukture jedan je od preduvjeta za rješavanje izazova koje donose promjene u znanosti i visokom obrazovanju

I prof. dr. sc. Lakušić i aktualni rektor Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Damir Boras, koji se uključio u raspravu, naglašavaju stratešku i dugoročnu ulogu sveučilišta, posebno javnih sveučilišta u razvoju društva te potrebu da se na sveučilištima formiraju kadrovi koji ne samo da posjeduju znanja i vještine potrebne za tržište rada, nego i imaju kapacitet vođenja i upravljanja ključnim društvenim procesima i sustavima. Ravnatelj Instituta Ruđer Bošković dr. sc. David Smith naglasio je važnost suradnje s gospodarstvom. Ukazao je i na izazove vezane uz prostorne kapacitete u kojima djeluju istraživački instituti, pa tako i IRB. Posebno je naglasio važnost podataka i jačanje načela i sustava donošenja odluka na temelju podataka. Založio se za poštivanje načela otvorene znanosti, što uključuje i potrebu promjena u sustavu valorizacije rezultata i uspjeha pojedinaca i institucija u sustavu znanosti. Predsjednica Rektorskog zbora i rektorica Sveučilišta u Rijeci prof. dr. sc. Snježana Prijić-Samaržija, nadovezujući se na svoje pozvano predavanje, založila se za odlučnije iskorake u digitalnoj tranziciji, čemu, na temelju prakse Sveučilišta u Rijeci, doprinosi i imenovanje prorektora zaduženih za taj važan proces. Založila se i za prepoznavanje određenih rizika npr. u području suradnje i oslanjanja na platforme i rješenja koja nude velike kompanije. U tom smislu smatra nužnim i daljnji razvoj i oslanjanje na nacionalne digitalne platforme i usluge.

Ravnatelj CARNET-a, Hrvoje Puljiz, i ravnatelj Srca, Ivan Marić, posebno su izdvojili brigu za osiguravanje održivosti i kvalitete digitalnih usluga što ih pružaju te ustanove, kao i važnost partnerskog odnosa i koordinacije i usklađivanja planova svih dionika u sustavu znanosti i visokog obrazovanja. Hrvoje Puljiz kratko je prezentirao ciljeve i očekivane rezultate projekta e-Sveučilišta vrijednog 630 milijuna kuna u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, kojim će se značajno modernizirati mrežna infrastruktura visokih učilišta u Hrvatskoj. Ivan Marić naglasio je da će u izvođenju projekta sudjelovati i Srce izgradnjom središnjeg sustava Evidencija u visokom obrazovanju te kako je za očekivati sinergiju između projekta e-Sveučilišta i projekta izgradnje Hrvatskog znanstvenog i obrazovnog oblaka (HR-ZOO). Navedeno bi bilo u duhu suradnje, uzajamnog povjerenja i kulture dijeljenja zajedničkih nacionalnih infrastrukturnih resursa, što je pristup koji treba jačati i dalje razvijati u akademskoj i istraživačkoj zajednici u Hrvatskoj. Takva koordinacija te uključivanje e-infrastrukture i digitalnih usluga u nacionalne i institucijske strateške planove razvoja znanosti i visokog obrazovanja garancija su da će digitalna tehnologija biti pomoć i sredstvo za ostvarivanje željenih iskoraka, a nikako ne „samo trošak“ ili eventualna prijetnja bilo čemu u tom sustavu.

dr. sc. Zoran Bekić,
 Srce